

Samen sterk bij ontwikkeling windpark in lokaal eigendom

Tekst: Milou Dekkers Foto's: Windunie

KENNISPARTNERS

Over een jaar staan ze er, de windmolens van Windpark Bommelerwaard-A2. Gerealiseerd in eigen beheer en met betrokkenheid van de lokale gemeenschap. De op-

brengsten van het project blijven binnen de regio. Windunie begeleidde het traject, met als uitgangspunt: samen sta je sterk.

Met Hein de Kort als een van de kartrekkers verenigde een groep van vijf agrarisch ondernemers zich in 2013 om zelf drie windturbines te realiseren ter hoogte van Zaltbommel tussen de A2 en de spoorlijn Utrecht - Den Bosch. Inmiddels is het project in de realisatie-fase. Verloopt alles zoals gecontracteerd, dan draaien er over ongeveer twaalf maanden drie windturbines.

De weg was niet zonder hobbels en kuilen. 'We hebben al vroeg besloten om de ontwikkeling in eigen beheer te houden', vertelt De Kort. 'Dat brengt uitdagingen met zich mee. Maar we vonden het erg belangrijk om de opbrengsten van dit project binnen de regio te houden. Sluit je een grondcontract af met een grote ontwikkelaar dan geef je daarmee ook het rendement en eigendom van de windmolens weg.'

Dit sluit aan op de visie van Windunie. Als coöperatie gespecialiseerd in het ontwikkelen en exploiteren van duurzame energieprojecten in lokaal eigendom is Windunie sinds 2014 bij Windpark Bommelerwaard-A2 betrokken. De Kort: 'We merkten dat het ons ontbrak aan de nodige kennis en kunde. Je bent zelf agrarisch ondernemer en dit is toch een andere tak van sport.'

In hun zoektocht naar een ondersteunende partij viel de keuze op Windunie. Het coöperatieve gedachtegoed was daarbij van doorslaggevend belang: 'In plaats van een commerciële projectontwikkelaar, werkt Windunie op coöperatieve basis. Dat geeft ons vertrouwen in de goede intentie. Ook Windunie neemt een risicodragend minderheidsbelang in het project, dat zorgt voor grote betrokkenheid.'

LAAGDREMPELIG

Omdat Windunie zelf voortkomt uit de agrarische sector (zie kader), staat de organisatie nog altijd dicht bij agrarisch ondernemers. Dat maakt de organisatie laagdrempelig en toegankelijk, zo is de ervaring van De Kort: 'Zeker voor agrariërs die denken over het zelf plaatsen van windmolens of zonneparken is het nuttig om Windunie al in de eerste fase te betrekken. Ze kunnen uitleggen wat erbij

Hein de Kort, mede-initiatiefnemer van het windpark: 'We vonden het erg belangrijk om de opbrengsten van dit project binnen de regio te houden.'

komt kijken en wat bepaalde keuzes betekenen.'

Een 'mensgerichte onderneming', zo omschrijft Henk Werkman Windunie. Hij is als aandeelhouder namens Windunie betrokken bij dit project. Werkman: 'Windunie heeft een andere manier van werken dan alle andere energiebedrijven. Dankzij onze coöperatieve aanpak ontstaat een gelijkwaardige samenwerking, waarbij de lokale gemeenschap veruit altijd het meeste profijt heeft van een project.'

Windunie streeft naar maximaal 10 tot 25 procent aandeel. 'Alles gebeurt op basis van gelijkwaardigheid en net als initiatiefnemers heeft Windunie een belang en deelt ook de risico's. Want samen sta je sterker en dat zit in het DNA van Windunie.'

In het geval van het Windpark Bommelerwaard-A2 zijn de stemrechten gelijk verdeeld

tussen de vijf initiatiefnemers en Windunie. Daarnaast kunnen ook omwonenden een aandeel verwerven.

Het 'lokale' is een leidend principe, en dat mag ook geld kosten, vinden de initiatiefnemers. Vanuit deze overtuiging is ervoor gekozen om één windmolen uit eigen exploitatie te halen. Buurtbewoners hebben nu de mogelijkheid om een 'winddeel' te nemen in deze zogenoemde 'Dorpsmolen' en zo te delen in het rendement.

'Op deze manier verdelen we de lusten en de lasten onder alle inwoners van het gebied', zegt Werkman. Ook een deel van de grondvergoedingen, waarmee ondernemers op wiens land de molens staan worden gecompenseerd, gaat naar alle omwonenden. De Kort: 'We hebben besloten dat we de verdiensten halen uit de exploitatie in plaats van de grondvergoeding. De grondvergoeding verdelen we onder omwonenden. De molens veranderen het landschap en voor ons speelt de sociale component een grote rol.'

FRISSE BLIK

Windunie kijkt van buitenaf op het project en heeft ook een adviserende rol. De Kort: 'Windunie is gedurende het traject als adviseur en gesprekspartner aanwezig geweest. De frisse blik was heel welkom.' Ook waardevol: 'De verschillende fases vragen om hele verschillende expertises. Van de ruimtelijke ontwikkeling tot het aanbestedingstraject. De kracht van Windunie is dat ze ook voor alle fases van het project de mensen in huis hebben. Alle kennis en kunde achter één voordeur, dat ontzorgt.'

De B.V. 'Windpark Bommelerwaard-A2' werd zelf ook lid van de Windunie coöperatie. De Kort: 'Het is een netwerk van agrariërs die investeren in duurzame energie. Het delen van kennis en ervaring is erg waardevol.'

Ook Windunie neemt een risicodragend minderheidsbelang in het project

Ook behartigt Windunie de belangen van de leden bij overheden en organisaties op het gebied van duurzame energie. Werkman: 'En ook bij de RES'en (Regionale Energie Strategieën) waar veel beleidsafspraken worden gemaakt, hebben we een duidelijke stem. We vertegenwoordigen 25 procent van de windgegenerateerde energie in lokaal eigendom in Nederland. Daarmee kunnen we richting geven aan beleidsontwikkelingen in Nederland. Windunie streeft naar een geïntegreerde duurzame energie-aanpak. Dat betekent aandacht voor gecombineerde wind- en zonprojecten, de opslag van energie, lokaal draagvlak en eigenaarschap. Deze projecten hebben in onze visie de meeste kans van slagen.'

Ondanks de goede samenwerking, kenden De Kort en zijn mede-initiatiefnemers twijfelmomenten: 'Het is een lang traject dat vraagt om grote investeringen, waarbij lange tijd niet zeker is of je er iets van terug ziet. Het is dan fijn om met een partij als Windunie samen te werken. Een partij met veel kennis en ervaring, waarop je kunt terugvallen.'

Windunie begeleidt lokale initiatiefnemers

In oorsprong werd Windunie twintig jaar geleden opgericht zodat eigenaren van windmolens, veelal agrariërs, samen hun windenergie konden verkopen. Als individuen kregen zij op de energiemarkt geen goede prijs. Maar door hun groene stroom gezamenlijk aan te bieden aan grote bedrijven, verwierven ze een sterkere positie. Wat Melkunie was voor melkveehouders, werd Windunie voor agrariërs met windmolens. Inmiddels is Windunie doorgegroeid en telt de coöperatie 260 leden, waarvan nog altijd 90 procent agrarisch ondernemer. De organisatie focust zich naast windmolens ook op initiatieven rondom de ontwikkeling van zonneparken en opslag.

Er zijn vier onderdelen waarop Windunie lokale initiatiefnemers begeleidt. Allereerst adviseren specialisten tijdens de verschillende fases van het traject, van het eerste idee tot en met de ontwikkeling, bouw en beheer.

Daarnaast stapt Windunie zelf in projecten als minderheidsaandeelhouder en is zo intensief betrokken, zoals ook bij het Windpark Bommelerwaard-A2 het geval is. Ook biedt Windunie beheerdiensten voor gerealiseerde parken.

Tot slot houdt de organisatie zich nog altijd bezig met het collectief in- en verkopen van stroom, waar het twintig jaar geleden mee begon.